

Hva skjer når farten øker? De viktigste virkningene av økt fart er at risiko for ulykker også øker og skadegraden blir mer alvorlig.

Når vi sitter i bilen enten som sjåfør eller passasjer, er det lett å føle seg beskyttet av bilens harde ytre. Bilparken blir stadig sikrere med sikkerhetssystemer som skal bidra til å redusere ulykkene og begrense skadene. Da er det lett å glemme at fart likevel kan ha store konsekvenser for om vi beholder livet og forblir uskadd hvis ulykken først er ute.

Kort fortalt blir skadegraden bestemt av blant annet størrelsen på bevegelsesenergien. Jo høyere fart du har, jo større kraft har denne bevegelsesenergien ved en kollisjon. Her har du et eksempel der vi sammenligner hva som skjer når bilen kjører i 40 km/t versus 80 km/t:

Reaksjonslengden blir større når farten øker. Dette skjer fordi bilen går lenger per tidsenhet. Hvis reaksjonstiden vår er nøyaktig ett sekund, vil reaksjonslengden bli 22 meter når bilen kjører i 80 km/t og 11 meter når bilen kjører i 40 km/t.

Bremselengden øker proporsjonalt med kvadratet av hastighetsøkningen. Det betyr at hvis hastigheten doubles, for eksempel fra 40 km/t til 80 km/t, vil bremselengden bli fire ganger så lang.

Skadegraden bestemmes blant annet av størrelsen på bevegelsesenergien. Bevegelsesenergien øker kvadratisk med hastighetsøkningen. Dette betyr at en kollisjon i 80 km/t utløser fire ganger mer kraft enn en kollisjon i 40 km/t.

Sammenhengen mellom fart og ulykker er godt dokumentert. Antall ulykker øker når farten øker og økt fart har også stor betydning for skadegraden.

Endring av fartsgrensen påvirker derfor trafikksikkerheten ved å påvirke trafikkens gjennomsnittsfart. Gjennomsnittsfarten har direkte betydning for antall ulykker, drepte og skadde. Her har du to eksempler [Kilde: Statens vegvesen]:

De normgivende fartsgrensene i nullvisjonen forutsetter at veiens utforming og fartsgrense tilpasses hverandre slik at ulykker ikke fører til alvorlige skader. Det er tre fartsgrenser som er normgivende som høyeste trygge fartsgrense, basert på hva vi mennesker tåler og kan overleve i en kollisjon.

Høyeste trygge fartsgrense er:

Med disse fartsgrensene vil de fleste overleve forutsatt at de bruker nødvendig sikkerhetsutstyr og/eller sitter i en moderne bil. Men hvis farten øker med 20 km/t, vil de fleste miste livet i tilsvarende ulykker.

Fartsgrensen er ikke et absolutt styringsverktøy. Fartsgrensen er den høyeste hastigheten du har lov å ha forutsatt at forholdene er optimale. Det betyr at du ikke kan sette likhetstegn mellom fartsgrensen på veien du kjører på og sikker fart.

Når du sitter bak rattet, må du justere hastigheten din basert på:

Les vår personvernerklæring